

iafurfast läser han detta som **auk fast i tabu**, vilket han tyder: »högg Fast i Täby». Av flera skäl är denna läsning oantaglig. Ristaren skulle ha avstått från att hugga det **r**, som hörde till hans namn, såsom subjekt i satsen. Ett **auk** 'högg' (i stället för **hiuk**, **iuk**) är osannolikt. Om namnet *Fastr* se ovan U 163. **akutabu** skulle emellertid kunna läsas **aku tabu æigu Tæby** »de äga Täby» eller också **a kutabu a Gutaby** »han (l. hon) äger Gudby». I det närbelägna Fresta finnes en gård Gudby, som äldst (1409) skrives *Guthaby* (*SDns* 2, s. 192). Det kan vara ett *Gutaby*; samma diplom har *th* för *t* även i *Fithiom* Fittja. Emellertid är det måhända ingen tillfällighet, att runföljden består av två tydligt skilda grupper. Den senare är **abu**, vilket kan tolkas *a by* »äger gården». Om den korsande slinglinjen efter 28 **tf** läses **i**, får man namnet **akuti Aguti**; se om detta Sö 219. Sålunda: *Aguti a by* »Agute äger gården».

314. Harg, Skånela sn.

Litteratur: B 101, L 433. J. Bureus, F a 6 s. 212 (Rhezeliu), F a 5 n:r 337, F a 1 s. 76; J. Peringskiöld, F 1 5:1 n:r 5, Monumenta 3, bl. 181; O. Celsius, SR 2, s. 97, 245, 737; UFT h. 6 (1877), s. 23; E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 83.

Avbildningar: Peringskiöld, teckning (F 1 5:1), träsnitt (i F 1 5:1, Monumenta 3 och B 101).

Runstenen fanns enligt Rhezelius »Widh Hargz byen». Peringskiöld: »wid Hargsby, öster, i Hammarby sochn». Celsius (efter Norinder): »På Hargsbacken». Runt omkring runstenen finnas på Peringskiölds teckning högar och stenkretsar. Runstenen har tydligen stått mitt i byns gravfält. Den är numera försvunnen.

Ungefärlig storlek: höjd 1,45 m., bredd 1 m.

Fig. 22. U 314. Harg, Skånela sn. Efter teckning av Peringskiöld.

Inskrift (enligt B 101):

hulmtis · lit · kiara · miarki · at · iufirfast · totur · sin
 5 10 15 20 25 30 35 40

Holmdis let gera mærki at Iufirfast, dottur sin[a].

»Holmdis lät göra minnesmärket efter Juvurfast, sin dotter.»

Till läsningen: Rhezelius har 1—8 **hulmtis** (förmodligen ett skrivfel), 17—22 **mirki**, 25—33 **iufirfast**. Bistaven i 28 **u** går ned till foten av huvudstaven i 29 **r**; något mellanrum finns icke mellan dessa båda runor. Möjligen är denna läsning riktigare än Peringskiölds **iufirfast**. — Peringskiöld: På teckningen är 35 **o** fullt tydlig (bst endast t. h.). På träsnittet har nedre bst blivit otydlig, och ett skiljetecken har satts in efter 35 **o**; detta finns icke på teckningen. 41 **n** har bst endast t. h. — Celsius har ej själv läst stenen men fått uppgifter av hr Norinder: 1—8 **hulmtis**, 17—22 **mirki**, 25—33 **iufirfast**.

Efter 41 **n** saknas ett **a**, liksom genitivändelsen **ar** i U 312. Korset har samma rundade form som på U 313, och ornamentiken liknar den på U 312 och 313. De tre stenarna över Juvurfast äro utan tvivel ristade av samme man.

315. Harg, Skånela sn.

Litteratur: B 103, L 434. J. Bureus, F a 6 s. 213 (Rhezelius), F a 5 n:r 343, F a 1 s. 77; J. H. Rhezelius, F 1 2 n:r 45; Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 182; O. Celsius, SR 2, s. 427, 738; UFT h. 6 (1877), s. 23; E. Brate, Skansens runstenar (i: Meddelanden från Nordiska Museet 1897), s. 10, Svenska runristare (1925), s. 103.

Avbildningar: Rhezelius, teckning (F 1 2); P. Helgonius och J. Hadorph, träsnitt (i Monumenta 3 och B 103).

Runstenen fanns enligt Rhezelius »Wid Odensholmen». *Ransakningarna*: »Wijdh Hargh på Odensholmen finnes en Runasten.» Peringskiöld: »Odensholmen». Träsnittet visar runstenen omgiven av en krets av stenar. Norinder (hos Celsius): »Dito en uti Onsängs backen, som hörer under Harg. En liten Skogsholme mitt på ängen.»

Odensholmen och Odensängen omtalas av M. Aschaneus i hans »Collectaneum Monumentale Runicum» (hs F b 10).¹ Aschaneus antager, att det i forntiden funnits segelleder från Sigtuna över Skarven och Fysingen till Vallentunasjön: »Item leeden fordom dagz then andra frå Waltuna kyrkia och Siön, wäst genom Humrorss Ängiar, genom thän land och nampnkunnuga Guldbrook, Sorman, Kallängen, som siöö haffuer warit, Hargz Ström, Odens åän, Fösing, Lindsunda åå . . .» och » . . . twärt öffuer Fösing siön, öster norr, åt Odens åhn, äng och hálma, där stenbryggian, lödestaden och runekumplet stäär, så öster åth Hargz qwarns ström, ått Kallängien, som haffuer warit siöö . . .» Kallängarna är namn på de sankna ängsmarkerna SÖ om Hargs kvarn, kring övre loppet av Hargsån (se Geol. kartbladet »Rydboholm»). Odensån är tydligen samma vattendrags nedersta del, mellan Hargs kvarn och Fysingen. Odensängarna är ängsmarkerna kring ån, och Odensholmen en där belägen höjd eller backe. Aschaneus tillägger: »där stenbryggian, lödestaden och runekumplet stäär». »Stenbryggian» är givetvis den gamla stenbron, som låg nedanför Hargs kvarn, längre norrut. Oklart är därför, huruvida Aschaneus med »runekumplet» åsyftar U 315 och 316. Tänkbart vore också, att det är U 312 och 317 som avses.

Ungefärlig storlek: höjd 2 m., bredd 1,15 m.

¹ Handskriften är utgiven i tryck av G. Gihl, *Sigtuna och Norrsunda* (1925), bilaga till UFT h. 40.